

FRÁSÖGN

af þemaráðstefnu Vestnorræna ráðsins á Ísafirði 14.–17. janúar 2013

Þemaráðstefna Vestnorræna ráðsins um tækifæri og möguleika í heilbrigðisþjónustu á Vestur-Norðurlöndum var haldin á Hótel Ísafirði dagana 14.–17. janúar sl. Af hálfu Íslandsdeildar Vestnorræna ráðsins sóttu ráðstefnuna Ólína Þorvarðardóttir, formaður, Lilja Rafney Magnúsdóttir, varaformaður, Sigurður Ingi Jóhannsson og Jónína Rós Guðmundsdóttir, auk Vilborgar Ásu Guðjónsdóttur, ritara. Heilbrigðisráðherrar og 20 leiðandi sérfræðingar frá löndunum þremur á sviði heilbrigðismála tóku þátt í ráðstefnunni og ræddu tækifæri til nánari samvinnu milli Vestur-Norðurlanda á sviði heilbrigðisþjónustu. Umræðuefni fyrirlesara voru af þrennum toga. Fyrst var fjallað um hvernig heilbrigðiskerfi Vestur-Norðurlanda eru byggð upp og þá samvinnu sem nú þegar er milli landanna þriggja á þessu sviði. Því næst var fjallað um þróun frekari samvinnu og hvaða framtíðarsýn löndin þrjú hafa í því efni. Loks skýrðu heilbrigðisráðherrar landanna frá því hvernig ríkisstjórnir þeirra sjá fyrir sér frekara samstarf.

Josef Motzfeldt, formaður Vestnorræna ráðsins, setti ráðstefnuna og að því loknu bauð Ólína Þorvarðardóttir, formaður Íslandsdeildar Vestnorræna ráðsins, ráðstefnugesti velkomna. Ólína sagði við það tilefni að samstarf og vinátta á milli Vestur-Norðurlanda byggðist á rótum sem næðu dýpra en einungis til pólitísku samstarfs, og það væri það sem gerði það svo árangursríkt.

Þátttakendur á þemaráðstefnunni voru sammála um nauðsyn þess að efla samstarf á sviði heilbrigðismála á milli landanna þriggja, og að það mundi gagnast öllum löndunum þremur. Þau væru að mörgu leyti að eiga við sömu hluti, strjálbýli, einangraðar byggðir og vaxandi atvinnustarfsemi á svæðinu. Auk þess væru löndin nálægt hvert öðru landfræðilega. Það væri hins vegar ýmislegt sem þyrfti að taka á, meðal annars hvað varðaði samgöngur, tryggingamál og lagaleg atriði. Í samráðsferlinu þyrfti að taka til greina bæði fræðileg og praktísk viðfangsefni.

Á ráðstefnunni voru ýmsir möguleikar til frekara samstarfs á sviði heilbrigðismála ræddir. Þar á meðal var menntun heilbrigðisstarfsfólks. Aðrir möguleikar sem ræddir voru sérstaklega voru meðal annars samstarf um skurðaðgerðir vegna brjóstakrabbameins, sjúkraflug, samstarf á sviði geðheilbrigðismála og notkun rafrænna sjúkraskráa.

Jóanis Erik Køtlum, deildarstjóri í velferðarráðuneyti Færeyja, kynnti skipulag heilbrigðiskerfisins þar í landi. Meðal helstu styrkleika nefndi hann hátt menntunarstig, stuttar fjarlægðir á milli bæja, samstarf við önnur ríki, rannsóknir og fjarlækningar. Hvað samstarfsmöguleika Vestur-Norðurlanda varðaði nefndi hann sérstaklega umönnun sjúklinga, notkun rafrænna sjúkraskráa, innkaup, menntun og rannsóknir.

Ann Birkekær Kjeldsen, deildarstjóri í velferðarráðuneyti Grænlands, fjallaði um heilbrigðiskerfið þar í landi. Meðal verkefna nefndi hún aldurssamsetningu þjóðarinnar, fjármagnsskort og þörf fyrir endurbætur. Hún nefndi sérstaklega mikilvægi samvinnu Vestur-Norðurlanda við menntun starfsfólks.

Sveinn Magnússon, skrifstofustjóri í velferðarráðuneytinu, skýrði frá skipulagi íslenska heilbrigðiskerfisins. Meðal helstu úrlausnarefna nefndi Sveinn sérstaklega efnahagskreppuna, en greindi frá því að reynt hefði verið að forgangsraða eins mikið og hægt væri til að viðhalda þjónustustiginu.

Lilja Stefánsdóttir, framkvæmdastjóri skurðlækningasviðs Landspítalans, fjallaði um samstarf Íslands og Færeyja á sviði heilbrigðismála. Hún lýsti yfir ánægju sinni með samstarfið og ræddi um næstu skref, sem fela meðal annars í sér verkefni á sviði menntunar, endurmenntunar og rannsókna, sameiginleg innkaup og betra skipulag við flutning á sjúklingum.

Kent Kleinschmidt, yfirráðunautur lækningamála hjá heilbrigðis- og forvarnastofnun Grænlands, fjallaði um fjarlækningar, en í þeim felst að heilbrigðisstarfsfólk greinir og meðhöndlar sjúklinga með aðstoð upplýsinga- og samskiptatækni. Kleinschmidt greindi meðal annars frá góðri reynslu Grænlandinga af þessu kerfi.

Rigmor Andersen Eide, fulltrúi norska Stórþingsins og Norðurlandaráðs á ráðstefnunni, fjallaði um heilbrigðiskerfið í Noregi, þar á meðal tilraunir til hagræðingar í starfi. Þá ræddi hún um helstu vandamál á sviði fjarlækninga og möguleika til framfara.

Sigurður E. Sigurðsson, framkvæmdastjóri lækninga á Fjórðungssjúkrahúsinu á Akureyri, fjallaði um yfirstandandi rannsókn á því hvers vegna það reynist erfitt að fá heilbrigðisstarfsfólk til starfa í dreifbýli. Ísland, Grænland, Svíþjóð, Skotland, Noregur, Kanada og Írland taka þátt í rannsókninni, sem stendur til ársins 2014. Samkvæmt fyrstu niðurstöðum eru ástæðurnar helst faglegs eða fjárhagslegs eðlis, eða af fjölskylduástæðum.

María Heimisdóttir, framkvæmdastjóri fjármáladeildar Landspítalans og lektor við Háskóla Íslands, ræddi um möguleikann á samstarfi um notkun rafrænna sjúkraskráa á Íslandi og Grænlandi, líkt og gert hefur verið í Færeyjum. Slíkt samstarf gæti auðveldað samvinnu á öðrum sviðum.

Kristján Skúli Ásgeirsson, læknir við Landspítalann og lektor í læknisfræði við Háskóla Íslands, sagði frá vel heppnuðu samstarfsverkefni milli Landspítalans og Landssjúkrahúss Færeyja á sviði skurðaðgerða við brjóstakrabbameini, en í verkefninu felst að læknir frá Íslandi fer reglulega til Færeyja og framkvæmir aðgerðir þar.

Björn Gunnarsson læknir ræddi um hagkvæmni nánari samvinna ríkjanna þriggja við sjúkraflutninga. Í erindi sínu sýndi hann fram á að oft getur verið rökréttara að fljúga með sjúkling á sjúkrahús á Vestur-Norðurlöndum heldur en að fljúga alla leið til Danmerkur, í ljósi þess að vegalengdin væri styttri.

Páll Matthíasson, læknir og framkvæmdastjóri geðsviðs Landspítalans, ræddi um samstarfsmöguleika á sviði geðheilbrigðismála. Að hans mati væri samstarf sem sneri að forvörnum gegn sjálfsmorðum mest aðkallandi.

Shahin Gaini, yfirlæknir og forseti rannsóknardeildar Landssjúkrahússins í Færeyjum, fjallaði um möguleikann á frekara samstarfi milli Vestur-Norðurlanda á sviði rannsókna og menntunar. Hann kynnti þau samstarfsverkefni sem er lokið og eins þau sem eru áætluð. Að mati Gaini felst mikill ávinningur í frekara rannsóknasamstarfi, þar á meðal fjárhagslegur, og eins hvað varðar samnýtingu á þekkingu og búnaði.

Gert Mulvad, sérfræðingur í almenntri læknisfræði og forseti grænlenku rannsóknarmiðstöðvarinnar, ræddi um siðferðislegar spurningar þegar kemur að fjárhagslegu skipulagi heilbrigðisþjónustu. Í máli hans kom meðal annars fram að kostnaður við heilsugæslu ríkja endurspegli einnig menningu samfélagsins. Þannig einkennist menning Vestur-Norðurlanda af sátt við náttúruna, samspilinu milli líkama og sálar, mikilvægi tilfinninga, samstarfi, og vægi andlegra gilda frekar en efnislegra.

Loks fjallaði Tummas í Garði, aðstoðarforstjóri Landssjúkrahússins í Færeyjum, um framtíðarmöguleika vestnorrænnar samvinnu á sviði sérhæfðrar heilbrigðisþjónustu, og velti upp þeirri spurningu hvort raunhæft, hagkvæmt og gagnlegt væri að skapa samvestnorrænt heilbrigðiskerfi.

Frekari upplýsingar má nálgast hjá ritara Íslandsdeildar Vestnorræna ráðsins og á vefsvæðinu www.vestnordisk.is.